

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 17 Octomvrie 1908.****Numărul 41.****STIPENDII.**

Publicăm în altă parte a foii noastre conspectul prim al celor împărtașiți cu ajutoare în bani din fondurile arhidiecezane. Al doilea conspect al celor ajutorați din fondurile, ce se găsește în administrarea statului, va urma mai târziu, când dl ministru de culte le va asigna stipendiile spre platire.

Și până atunci putem constata, că numărul fundațiilor noastre e destul de respectabil și ajutoarele încă sunt destul de mari și de variate. Se ajută elevi dela tot soiul de învățatură, începând dela școlile elementare, până la universitate. Sunt stipendiați nu numai elevii liceelor clasice, ci și cei dela academii și școlile reale, cum și universitarii de toate categoriile. O viua dovadă aceasta, de grija cu care fondatorii au fost față de elevii neamului nostru, căutând să întindă mâna de ajutor tuturor, cari vor să meargă înainte în lupta vieții și în dezvoltarea și întărirea forțelor, cu cari au fost inzestrați de Dumnezeu.

Lipsește din acestea conspecte elevii de meserie și industrie, de

cari încă s'au îngrijit nemuritorul mitropolit Vancea, cel dintâi, apoi canonicul Papsalvi, vicarul Basiliu Raț și alții. Ajutoarele acestea împărțindu-se cam de comun primăvara, nu se pot trece în acestea conspecte.

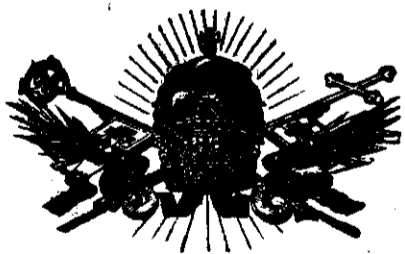
Putem deci se zice, că marii bărbați ai neamului nostru, cari și-au lăsat averile lor în grija Capitlului mitropolitan, au adus pe frunțașii Bisericii noastre în plăcuta poziție de a putea împărți fiilor neamului nostru, au numai știință de carte și pâne și cuartir gratuit, ci în acelaș timp și ajutoare în bani, spre a le ușora educația și instrucția prin institute de cultură străine. În situația sa de azi, Blajul nostru poate să rivalizeze în privința multelor și feliuritelor sale instituțiuni culturale și umanitare, cu orașele celea mai mari și mai bogate. Chiar de aceea, acea mare aglomerație la elevii gimnaziali, la alumnii internatelor și și mai mare cu prilejul concurselor la stipendii. Ar trebui ca și numărul claselor și al internatelor și cu atât mai mult al stipendiilor, să fie în-
doit și chiar întreit, ca să poată

fi împărtașiți toți, cari cer și vrednicesc ajutorul. Și chiar fiindcă nu pot fi ajutorați niciodată toți cei lipsiți, de aceea sunt și mulți neîndestuliți.

Acestei neîndestuliri cu toate acestea, așa de ușor s'ar putea ajuta!

Iată de pildă, dacă cercăm conspectele acestea numai cu 10—20 ani înainte, întâlnim în ele aproape toată inteligența noastră de azi. Și s'a spus de multe ori acest lucru: dacă toți aceia, cari cu ajutorul acestor stipendii și-au făcut cariera în viață și au ajuns la bunăstare, dacă toți acestia ar contribui din bogățiile lor de azi, cel puțin numai cu suma aceea, cu care au fost ajutorați, pe încetul s'ar crea o nouă fundațiune respectabilă, din care cu vremea ar putea fi și alții ajutorați.

Dacă s'ar fi continuat și pe mai departe cu acelaș zel dela început, colecta așa numită a Crucierului de fiecare suflet, fondul acela n'ar fi azi de abia patru mii coroane, ci înzecit ori însutit mai mare și în primejdia actuală nu una, ci eventual 10 ori 20 ar putea fi școlile noastre ajutorate numai din acest fond.

Ezortăția Sfintei Sale Papa Piu X. către clerul catolic.*(Continuare).*

Și acestea le înțelege omul, îndată ce socotește, că făcând slujba preoțească nu slugim în numele nostru, ci în numele lui Isus Hristos. Apostolul zice: „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe slugi ale lui Hristos, și ispravnicii tainelor lui Dumnezeu” (I Cor 4, -1), așa dar suntem ambasadorii lui Hristos” (II Cor. 5, 20). Din pricina aceasta Hristos nu ne-a socotit între servitori ci între prietini. „De acum nu vă mai chiem pe voi slujii... Ci pe voi v-am chemat prietini: pentru că toate celea ce le-am auzit dela

Tatăl meu, vi le-am arătat vouă... V-am ales pe voi și v-am pus ca să alergați și roadă să aduceți (Io 15, 16). Așa dar noi avem să reprezentăm pe Hristos: legațiunea dată de el așa avem să o împlinim, ca să ajungem acolo, unde vrea el. Și după ce prietinia cea firmă stă în a vrea aceeaș și a nu vrea aceeaș, suntem datori ca prietini să simțim în noi ceea ce și în Isus Hristos, care „e sfânt, fără de răutate, fără de spurcăciune” (Evr. 7, 26), ca ambasadorii trimiși de el trebuie să împăcăm credința oamenilor cu învățăturile și legea lui, grijindu-le acelea mai întâiu pentru noi: ca părtăși puterii lui pentru ca să deslegăm sufletele de lanțurile păcatelor trebuie să ne dăm toată silința, să nu ne legăm pe noi în acele lanțuri. Dar mai ales ca Ambasadorii lui în jertfa cea mai strălucită, ce se renouiește cu o putere dăinuitoare pentru viața lumii, trebuie să ne folosim de aceea întărire a inimii, prin carea El s-a adus pe sine jertfă nepribănită pe altarul crucii. Căci dacă se cerea odinioară numai în chip și în figură dela preoți atâta sfântonie, ce se va

cere dela noi, cari aducem jertfă pe Hristos? „Decât ce nu trebuie să fie mai curat cel ce se bucură de aceasta jertfă? Decât ce rază solară nu trebuie să fie mai strălucită mâna, carea împarte aceasta carne? Gura ce se umple de focul spiritual, limba ce roșește de acest sânge foarte înfiorător?” (Sf. Ioan Gură de aur, omilia 82 în Mateiu n. 5). Foarte potrivit zicea sf. Carol Boromeu în vorbirile către cler: „De ne-am aduce aduce aminte iubiți frați, câte și ce lucruri prețioase a pus Dumnezeu în mâinile noastre, ce efect ar avea considerația aceasta, îndemnându-ne să petrecem o viață vrednică de preoți! Ce n-a pus Dumnezeu în mâna mea, când l-a pus pe Fiul său Unul Născut, care e împreună etern și egal cu el? A pus în mâna mea toate comorile sale, sacramentele și grațiile; a pus sufletele, pe cari le prețuește mai mult decât ori ce, pe cari le-a iubit mai mult decât pe sine, pe cari le-a răscumpărat cu scump sângele său: în mâna mea a pus cerul, ce-l pot altora și deschide și închide.... Cum voi putea fi eu deci

Dacă preoții noștri ar fi lăsat și pe mai departe câte 10% din stipendiile, ce le primesc pentru sfintele liturgii, ce li-se împărțesc spre celebrare, atunci an de an s'ar fi adunat miile de coroane la fondul de alumnate al Internatului de fete și nu 9 ca acum, ci cu timpul toate ficele preoților noștri, adăpostite în această umanitară instituție și foarte potrivită și folositoare pentru trebuințele noastre, ar fi putut fi ajutate cu câte o sută coroane anual.

Dar, durere, foarte adese entuziasmul nostru e așa de trecător! Arhiva mitropolitană, ar putea arăta cu numele pe mulți fruntași bogăți de ai noștri, cari s'au legat în scris, într'un elan de însuflețire, să reîn- toarcă stipendiile, ce li-s'au dat! Și în acelaș timp, când ar arăta, că cu toate acestea n'a intrat nici un ban sub acest titlu, ar putea să ne numească pe mulți stipendiști, cari sunt cu totul străini, ca să nu zicem dușmani, bisericii și școlii.

Tot acolo s'ar putea ceti fra- sele de multeori bombastice, cu cari preoții noștri s'au legatuit să adune crucerul de suflet pe an pentru a- jutarea școlilor și să cedeze câteva coroane pentru fondul, din care chiar copilele lor vor fi ajutate. Cu timpul sarcina de a colecta cru- cerul a rămas să fie o specialitate

distinsă a preotului din Bucium- șasa. Iar coroanele din stipendiile de liturgii, dacă nu se subtrag di- rect de Cassa centrală, frații preoți, rar cetim să le trimită fondului In- ternatului de fete. Astfel, că pe când la început să împărțiau anual 12—14 ajutoare de câte 100 cor. azi se împart de abia pe jumătate atâta. Și cu toate acestea, situația preoților noștri e pe cele de a se îmbunăți tot mai mult.

Azi, mai mult ca ori când se simte lipsa banilor. Veacul se face tot mai materialist. Nici cultura, dar nici politica, nu se mai poate fără bani. Să grăbim cu toții a ne dà filerul până nu apucă alții să ne cuturească, când va fi prea târziu. Orice clădire, cât de mă- reață, stă din părți mici, cari toate la olaltă bine cimentate și puse fiecare la locul ei, dau durabilitate și tărie.

Să ne grăbim a dà tăria aceasta tuturor instituțiilor noastre, dacă vrem, ca și pe viitor în ele și prin ele, să ne cultivăm și înmulțim ele- mentele, cari să susțină neamul și să-i deie trăinicie și viață. Fără de o comună interesare, o împreună conlucrare a tuturor, nu putem aş- teptă viitorul cu fruntea ridicată și nu putem avea nădejdi de mai bine.

așa de nemulțumitor față de o vrednicie și o iubire așa de mare, și să păcătuiesc în contra lui? să vatăm onoarea lui? Să spurc acest trup, ce e alui? să mângesc vrednicia aceasta, viața aceasta consacrată prin iu- birea lui?"

Cu griji mari și continue se uită bise- rica la aceasta sfințenie a vieții, despre carea vom spune ceva mai multe. Pentru ea a făcut seminarele, unde, dacă și cresc pentru speranța clerului cei ce trebuie dedați în învățatură, dar totodată din vrăsta cea mai tinără sunt a se și instrui mai ales spre pietate. Și de aceea când biserica înaintea treptat pe candidații săi în intervale lungi, nici când nu-și uită să-i îndemne ca să-și câștige sfin- țenia. Când ne-a înrolat mai întâi în sfânta oaste, a vrut, ca noi să mărturisim cum se cade¹⁾: „Domnul e partea moștenirii mele și a păharului meu: tu ești cel ce iarăși așezi moștenirea mea mie“ (Ps. 15, 5). Prin acestea vorbe spune Ieronim „se face atent clericul, care sau el e partea Domnului, sau are de parte pe Domnul, că așa să se poarte, ca și el să poșadă pe Domnul, și să-l poșadă Domnul“ (Ep. 52 către Nepotian n. 5). — Cu câtă gravitate s-a adresat biserica către cei ce a voit să-i socotească între sub- diaconi: „Trebuie să socotiți cu băgare de

seamă iarăși și iarăși, ce sarcină luați asupra voastră de bună voie;... căci dacă veți primi acest ord, nu vă mai puteți retrage dela propusul vostru, ci va trebui să serviți în perpetuu lui Dumnezeu, și să păstrați casti- tatea cu ajutorul lui.“ Și în fine: „Dacă până aci ați fost târziu la biserică, de aci încolo aveți să fiți silitori; dacă până aci ați fost somnoroși, de aici încolo aveți să fiți trezi; dacă până aci ați fost neonești, de aici în colo aveți să fiți caști... Băgați de seamă a cui slujbă vi-se dà!“ Astfel s-a rugat biserica la Dumnezeu prin prelatul său pentru cel ce a voit să-l ridice la treapta diaconiei: „Să fie în ei din belșug tot felul de virtuți, auctoritatea modestă, pudoarea constantă, curățenia nevinovăției și obser- varea disciplinei spirituale. Să strălucească în purtarea lor poruncile tale, ca din casti- tatea lor poporul să iee pildă de urmare sfântă.“ Dar cu atât mai tare ne pătrunde vorbirea adresată celor ce erau să se ridice la treapta preoției: „Cu mare frică trebuie să se urce omul la aceasta treaptă; și trebuie să bage de seamă, ca pentru aceasta să-l recomande înțelepciunea cerească, moravurile bune, și continua observare a dreptății... Mirosul vieții voastre să fie bucuria bisericii lui Hristos, ca prin predicare și pildă să zidiți casă, familia lui Dumnezeu.“ Și mai pe sus de toate stăruie cu osârdie pe lângă aceasta: „Imitați ceea ce tractați“ ce se potrivește bine cu poruncă sfântului Pavel:

Știpești arhidiecezani.

I. Fundațiunea „Ales. St. Șuluțiu.“

	Cor.
1. Ales. Dobrescu, med. an. V. B.-Pesta	800
2. Iun. Br. Docolin, med. an. III. Viena	800
3. Traian Denghel, jur. an. II B.-Pesta	800
4. Ștefan Pop, filozof. an. III. B.-Pesta	600
5. Roza Căpușan, pedagog. civ. Budapesta	600
6. Augustin Bardoși, rig. jur. an. I. Cluj	400
7. Ioan Sârbu, rig. jur. an. I., Cluj	400
8. Ioan Crețu, jur. an. I., Cluj	400
9. Romul Moldovan, jur. an. III., Cluj	400
10. Emiliu Folea, jur. an. III., Cluj	400
11. Eneș Muntean, jur. an. III., Cluj	400
12. Liviu Ilea, șc. cl. VIII., g. Blaj	200
13. Ioachim Popoviciu, șc. cl. VIII., g. Blaj	200
14. Ioan Sârbu, gim. cl. VII., Blaj	200
15. Dioniziu Tobias, gim. cl. VII., Sibiu	200
16. Dumitru Negrea, gim. cl. VI., Făgăraș	200
17. Traian Mijea, gim. cl. VI., Blaj	200
18. Andreiu Murășan, gim. cl. VIII., Blaj	120
19. Virgil Ungurean, gim. cl. VII., Blaj	120
20. Ioan Mărginean, gim. cl. VI., Ibașfalău	120
21. Vasilie Neag, gim. cl. V., Gherla	120
22. Victor Crișan, gim. cl. IV., Blaj	120
23. Augustin Popa, gim. cl. IV., Blaj	120
24. Flaviu Șt. Șuluț, gim. cl. IV., Blaj	120
25. Leonida Vlassa, gim. cl. I., Blaj	120

II. Fundațiunea „C. Papfalvi.“

26. Augustin Papfalvi, gim. cl. I., Cluj	240
--	-----

III. Fundațiunea „Tordai.“

27. Iuliu Germân, tehnic. an. II., B.-Pesta	200
---	-----

IV. Fundațiunea „Dănuț.“

28. George Hecto, filozof. an. II., Cluj	600
29. G. Vili Nyisztor, gim. cl. VI., Baia mare	600
30. Egon Papp Szil. gim. cl. V., Ujpest	600
31. Liviu Péter, șc. cl. III., civ. Szil. Cseh	600
32. Vasilie Dănuț, gim. cl. I., Baia mare	600

„să punem de față pe tot omul desăvârșit întru Isus Hristos“ (Colos. 1, 28).

Dupăce acestea sunt ideile bisericii despre viața preoților, nu se va miră nime, că sfinții Părinți și Învățători ai Bisericii toți consimt cu ele, încât ar crede cineva, că prea măresc lucrul; dacă le vom socoti însă vorbele lor cu minte, vom vedea, că nu spun decât numai adevăr și dreptate. Căci între un preot și între un mirean bun așa deosebire trebuie să fie ca între cer și pământ: tocmai de aceea virtutea preotească trebuie să bage de seamă nu numai ca să nu fie încuscrită cu crimele cele mai mari, dar nici cu cele mai mici. Judecata aceasta au adus-o și bărbații venerabili ai sinodului Tridentin când au avertizat pe clerici să fugă „de greșele celea ușoare, cari în ei ar fi foarte mari“ (Sed. 22, despre reform. c. 1): foarte mari adică nu prin însuși lucrul, ci din pricina păcatosului, cărui i-se potrivește cu mai mult drept decât la edificiile bise- ricești cuvintele: „Casei tale se cuvine sfințenie“ (Ps. 92, 5.).

Să vedem acum în ce consistă sfințenia, de carea nu e tertat să fie lipsit preotul: căci dacă cineva nu știe lucrul acesta, ori îl știe prea târziu, se află în mare primejdie. Sunt cari socotesc și și spun, că lănda preo- tului stă într'aceea, să se jertfească tot pentru folosul altora: și din pricina aceasta zic, că preotul să-și folosească toată puterea și să-și deie toată silința, să cultive în sine și să

¹⁾ Citatele acestea sunt luate din arhierati- conul bisericii latine.

V. Fundațiunea „Baldi.”		61. Nicolae Popa, gim. cl. IV., Blaj 200	XX. Fundațiunea „D. Cutean.”	
33. Ioan Crișan, gim. cl. VIII., Blaj 200	62. Ludovic Muntean, gim. cl. IV., Blaj 200	92. Ioan Maxim, gim. cl. V., Blaj 34		
34. Alesandru Rus, gim. cl. V., Blaj 200	63. Ovidiu Fulicea, gim. cl. III., Blaj 200	XXI. Fundațiunea „P. Moldovan.”		
35. Vasile Dezmirean, gim. cl. V., Blaj 200	64. Alesandru Dopp, gim. cl. III., Blaj 200	93. Vasile Spinean, gim. cl. I., Blaj 100		
36. Aur. P. Baldi, gim. cl. III., Oradea mare 200	65. George Milea, gim. cl. II., Blaj 200	94. Ioan Moldovan, prep. curs. IV., Blaj 100		
VI. Fundațiunea „I. F. Negruț.”		66. Eugenia Bunea, cl. III., civ. Blaj 200	XXII. Fundațiunea „Alexă Bidian.”	
37. Nic. F. Negruț, filozof. an. IV., B.-Pesta 160	67. Corona Saturn, cl. II., civ. Blaj 200	95. Alexiu Bidian, teol. an. I., Gherla 400		
38. Emiliu F. Negruț, jur. an. III., Cluj 120	68. Aurora Pop, cl. I., civ. Blaj 200	96. Auxentiu Bidian, gim. cl. VII., Brașov 360		
39. Emiliu F. Negruț, teol. an. I., Gherla 120	XIV. Fundațiunea „Elie Viassa.”		97. Vasile Bidian, gim. cl. VI., Gherla 360	
VII. Fundațiunea „I. P. Bota.”		69. C. Rössler, gim. cl. VII., M. Oșorheiu 350	98. Viorica Muste, șc. II., elem. Cluj 360	
40. Oct. Dumitrean, gim. cl. II., A-Iulia 120	XV. Fundațiunea „Ales. Filip.”		XXIII. Fundațiunea „P. C. Ioanette.”	
VIII. Fund. Vancea „Cassa arhidiecezană.”		70. Emil Chețan, gim. cl. VI., Blaj 200	99. Nic. C. Ponorean, gim. cl. V., Blaj 200	
41. Victor Vancea, jur. an. II., B.-Pesta 600	71. Traian Pop, gim. cl. III., Gherla 200	100. Romul V. Bălos, gim. cl. V., Orăștie 200		
42. Ovidiu Hulea, gim. cl. VI., Blaj 200	72. Eugen Tufan, gim. cl. I., Blaj 200	101. I. Ioanette, g. cl. II., Sz. Keresztur 200		
43. Ovidiu Radeș, gim. cl. III., Blaj 200	XVI. Fundațiunea „Vasile Rațiu.”		XXIV. Fundațiunea „Internatului de fetițe.”	
44. Mihail Pop, prep. curs. IV., Blaj 120	73. Nicolae Crețu, gim. cl. VIII., Blaj 200		102. Otilia Blaga, cl. IV., civ. Blaj 100	
45. Traian Vețian, prep. curs. IV., Blaj 120	74. Alesandru Oltean, gim. cl. VII., Blaj 200		103. Georgina Nicoară, cl. IV., civ. Blaj 100	
46. Dumitru Mărginean, p. curs. III., Blaj 120	XVII. Fundațiunea „I. V. Rus.”		104. Silvia Pop, cl. III., civ. Blaj 100	
47. Nicolae Mărginean, p. curs. III., Blaj 120	75. Cornel Togan, gim. cl. VIII., Sibiu 160		105. Otilia Mărginean, cl. III., civ. Blaj 100	
48. Camila Pop, curs. II., comp. Sibiu 300	76. Laurențiu Rus, gim. cl. VIII., Gherla 160		106. Eufemia Papiu, cl. III., civ. Blaj 100	
49. Eugenia Pop, cl. IV., elem. Blaj 200	XVIII. Fundațiunea „Alutan.”		107. Iosefina Petean, cl. II., civ. Blaj 100	
IX. Fundațiunea „Tarța.”		77. Ioan Iuga, jur. an. IV., Cluj 120	108. Eugenia Deac, cl. IV., civ. Blaj 100	
50. George Borșan, jur. an. I., B.-Pesta 140	78. M. Majorean, gim. cl. VIII., Năsăud 120		109. Cornelia Călugăr, cl. IV., civ. Blaj 100	
X. Fundațiunea „A. P. Liviu.”		79. Laurențiu Șima, gim. cl. VII., Beiuș 120	110. Maria Pinteș, cl. II., civ. Blaj 100	
51. Emiliu Felderian, gim. cl. V., Blaj 280	80. Virgiliu Baciu, gim. cl. VI., Blaj 120	XXV. Fundațiunea „Seminarul Junimei.”		
XI. Fundațiunea „Ales. Micu.”		81. Aurel Butean, V., Baia mare 120	111. Zaharie Pop, gim. cl. VII., Blaj 200	
52. Liviu Ivașcu, șc. cl. VIII., reală. Sibiu 190	82. Valer Baciu, gim. cl. IV., Bistrița 120	112. Romul Moldovan, gim. cl. VII., Blaj 200		
53. Ștefania Pop, prep. curs. I., Sibiu 190	83. N. Romul Hossu, gim. cl. IV., Cluj 120	113. Iosif Stoichița, gim. cl. VII., Blaj 200		
XII. Fundațiunea „Tim Cipariu.”		84. Remus Victor Radeș, gim. cl. II., Blaj 120	114. Octavian Modorcea, gim. cl. VI., Blaj 200	
54. Mateiu Cipariu, gim. cl. II., Blaj 200	85. Laurențiu Sima, gim. cl. VIII., Beiuș 80	115. Eugeniu Crișan, gim. cl. VI., Blaj 200		
55. Ioan Roșu, gim. cl. VII., Blaj 100	86. Victor Cernea, gim. cl. IV., Făgăraș 80	116. Victor Marian, gim. cl. III., Blaj 200		
56. Eugen Ciungan, gimn. cl. VI., Blaj 100	XIX. Fundațiunea „Chirilă.”		117. Octavian Hodârnu, gim. cl. II., Blaj 200	
57. Todor Murășan, gim. cl. V., Blaj 100	87. Virgil Morar, gim. cl. II., Blaj 110	XXVI. Fundațiunea „Ferd. Hirsch.”		
58. Alesandru Câmpian, gim. cl. IV., Blaj 100	88. T. Gruia, cl. IV., elem. (aplic.) Blaj 110	118. Eugeniu Mezei, rig. jur. Cluj 800		
XIII. Fundațiunea „D. br. Urs.”		89. Ioan Morar, cl. IV., elem. Aiud 110	119. Ioan Tămaș, jur. an. I., Cluj 600	
59. Clemente Pandrea, gim. cl. VIII., Blaj 200	90. Eugen Morar, cl. II., elem. Aiud 110	120. Miron Mărie, gim. cl. V., Cluj 400		
60. Ioan Olariu, gim. cl. VIII., Blaj 200	91. Silviu Leontiu Raica, cl. II., el. A-Iulia 110			

deprindă virtuțile active, lăsând la o parte grija acelor virtuți, prin cari se perfecționează omul însuși, cari le numesc pasive. Învățătura aceasta e foarte înșelătoare și primejdioasă. Înaintașul Nostru de fericită aducere aminte iacă ce a zis despre ea cu înțelepciunea sa: „Numai acela să zică, că alte sunt virtuțile creștine potrivite pentru un timp, și altele pentru alt timp, care nu-și aduce aminte de vorbele Apostolului: „că pe cari mai înainte i-a știut, pe aceia mai înainte i-a și rânduit, să fie asemenea chipului Fiului său.” (Rom. 8, 29). Hristos este învățătorul și exemplarul a toată sfințenia, după regula acesteia au să se acomodeze toți, cari doresc să șadă pe scanele celor fericiți. Apoi Hristos nu se schimbă cu vremea, ci același e „ieri și astăzi, același și în veci” (Evr. 13, 8). La oamenii din toate vremile s’au spus cuvintele: „Învățați dela mine căci blând sunt și smerit cu inima (Mat. 11, 29), și nu e vreme în care Hristos să nu ni-se arete nouă „ascultător făcându-se până la moarte (Filip. 2, 8), și e adevărată pentru toate vremile vorba Apostolului: „iară cari sunt alui Hristos trupul și-au răstignit cu patimile și eu poftete” (Galat. 5, 24). Și dacă se refer aserțiunile acestea la toți credincioșii, mai de aproape ti privesc pe preoți, și ei trebuie să și-le socotească, ca lor spuse, ceea ce a mai zis cu zel apostolic același Înaintaș al Nostru: „Acestea virtuți măcar de le-ar cultivă cât de mulți în măsură

mare, cum au făcut oamenii din vremile apuse, cari prin umilința inimii, ascultare, abținerea au fost puternici în faptă și în cuvânt nu numai spre cel mai mare bine al religiei ci și al statului.” (Epistola adresată arhiepiscopului din Baltimore în 22 Ianuar 1899.) Și aici va fi bine să observăm, că înțeleptul Pontifice cu tot dreptul face o pomenire specială a abținentei, pe carea cu cuvânt evanghelic o numim abnegarea de sine. Căci mai ales într’aceasta stă iubiti fi toată puterea și tăria și roada întregii slujbe preoțești; neglijându-o aceasta se ivesc fel de fel de lucruri în viața preotului, cari pot vătăma ochii și inimile credincioșilor. Căci dacă cineva lucră pentru mârșavul câștig, dacă se amestecă în trebile lumii, dacă caută locurile cele dintâiu și umblă să placă oamenilor, dacă se încrede în cuvintele înduplecătoare ale înțelepciunii omenești: toate acestea urmează de acolo, că negleze porunca lui Hristos și desprețuește condițiunea pusă de el: De „vreă cineva să vină după mine, să se lapede de sine” (Mat. 16, 24).

Când le legăm noi acestea așa de tare de inima preotului, îi facem și atent, că nu numai pentru sine trebuie să ducă o viață sfântă, doar el e lucrător, pe care „a ieșit Hristos să-l ducă în via sa” (Mat. 20, 1). Datorința lui e prin urmare să smulgă ierbile înșelătoare, să samene folositoare, să le ude, să grijească, ca nu cumva să samene inimicul printre ele zizania. De aceea trebuie

să bage de seamă preotul, să nu negleagă părțile slujbei sale, cari sunt spre binele altora, atunci când cu un zel nesocotit se ocupă de perfecțiunea sa. Așa să predice cuvântul lui Dumnezeu, să asculte cum se cade mărturisirile, să steie într’ajutor bolnavilor și mai ales moribunților, să învețe pe cei neștiutori în lucrurile de credință, să mângâie pe cei întristați, să îndrepte pe cei rătăciți, și peste tot să urmeze lui Hristos „carele au umblat bine făcând și vindecând pe toți cei împresurați de diavolul” (Fapt. Apost. 10, 38). Între acestea să-și tipărească în minte vorba însemnată a sfântului Pavel: „Nici cel ce sădește este ceva, nici cel ce udă, ci Dumnezeu cel ce dă creșterea” (I Cor. 3, 7). Pot să samene umblând și lucrând, pot să se îngrijească de sămânțură cu multă trudă, dar singur Dumnezeu și ajutorul lui cel prea puternic poate face să încolțască și să deie roadele dorite. Aceasta trebuie să se socotească cu de-adinsul, că oamenii nu sunt decât instrumente, de cari se folosește Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor, acestea trebuie să fie potrivite, ca să le poată folosi Dumnezeu. În ce chip? Doar socotim, că pe Dumnezeu îl va înduplecă ceva prestantă înăscută în noi ori câștigată, ca să se folosească de ajutorul nostru pentru înmulțirea mării sale? Nici de cum, doar scris este: „Cele bune ale lumii au ales Dumnezeu, ca pe cei înțelepți să-l rușineze, și cele slabe ale lumii le-au

CORESPONDINTE.

De pe câmpie.

21 Septembrie 1908.

În 21 Sept. credincioșii gr. cat. din parohiile Oroiuului săcuiesc și Oroiu de câmpie, districtul protop. al Mărășului — au avut o zi de mare sărbătoare.

În aceasta zi și-au văzut dorul lor împlinit. Ce pot face o mână de oameni, — căci amândouă aceste parohii sunt îmbinate și susțin o singură școală cu un singur învățător — dacă conduși de zeloși conducători în bună înțelegere și cu dragoste lucră toți ca unul la înaintarea lor proprie culturală, morală, au dovedit Oroienii în mod eclatant.

Abia 600 suflete, jertfînd cu drag, și-au zidit în Oroiu săcuiesc acum un edificiu școlar solid și întru toate corăspunzător cerințelor timpului modern. De model poate servi acest edificiu nu numai în tractul protopopesc al Mărășului ci pentru întreaga românie.

Înăugurarea acestei școale conf. gr. cat. s'a întâmplat în 21 l. c. cu o însuflețire vrednică de cauză pentru care s'a făcut.

La 10 oare a. m. a sosit de toți iubitul protopop P. On. D. Iosif Vancea însoțit de noul preot al Bandului de câmpie On. Dn. Dionisiu Decei și de alți inteligenți din Oșorhei și popor din Bandul de câmpie, ca vecini, și din jur.

S'a celebrat s. liturgie de cătră dnii preoții Melente Pop din Oroiu săcuiesc, Nicolau Hârșan din Oroiu de câmpie, Dionisiu Decei din Bandul de Câmpie, iar cântările le-au executat un cor improvizat de învățători, cantori și alți tineri studenți. Biserica era literalmente îndesuită de popor.

ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cele tari; și celea de neam prost și nebăgate în seamă au ales Dumnezeu, și celea ce nu sunt, ca să strice celea ce sunt." (I Cor 1, 27, 28). Un singur lucru e ce poate împreună pe om cu Dumnezeu, un singur lucru ce-l poate face plăcut lui Dumnezeu, slugă vrednică de mila lui: sfințenia vieții și a morăvurilor. Aceasta, carea în sfârșit e știința cea mai înaltă alui Ieșu Hristos, de fi va lipsi preotului, îi lipsesc toate. Căci mulțimea învățaturii câștigate (Noi ne silim să promovăm știința în cler) de e despărțită de ea și dexteritatea în lucru și diligență, deși pot aduce ceva folos bisericii ori singuraticilor, totuși adeseori sunt pricina pagubei deplorabile. Decumva însă cineva e împodobit cu sfințenie și o revarsă aceasta, acela de e cel mai de jos om, poate începe și face multe lucruri minunate și folositoare pentru poporul lui Dumnezeu, cum o arată aceasta multe mărturii din toate vremile. Nu trebuie să mergem departe, iacă aici e pildă de păstor sufletesc Ioan Vianney, de care Ne bucurăm, că Noi am dispus să i-se facă onorurile fericiților. — Numai sfințenia ne poate face așa, cum pretinde chemarea dumnezeiască: oameni restigniti pentru lume, pentru cari și lumea să fie răstignită, oameni ce potree în viață nouă, cari după sfatul sf. Pavel să ne arătăm slujile lui Dumnezeu în ostenele, în privegheri, în posturi, întru curăție, în știință, întru îndelungă răbdare,

După sf. Liturgie au mers în procesiune până la edificiul cel nou școlar. În frunte mergeau curatorii bis. cu praporii, harnici cântăreți cântând dulce și armonios, protopopul cu preoții în odajdii sfinte și apoi popor... mult popor.

În școală s'a săvârșit sfințirea cea mică a apei și după rugăciunile frumoase îndatinate la astfel de ocaziuni însoțite de cântările edificatoare ale cântăreților, stropindu-se cu apă sfințită noul edificiu, On. Dionisiu Decei preot al Bandului din încredințarea Pr. On. D. Protopop, carele eră suferind, adresează poporului cuvinte mult instructive.

"... Zi de sărbătoare aveți azi, zi de mare însemnătate pentru aceste două parohii. Fețele voastre luminate de razele bucuriei și ochii vostri strălucitori de lacrimi mult vorbitoare ne spune la toți, că dorul inimilor voastre l-ați ajuns, fructele ostenelelor voastre le gustați azi în pace, și le vor gusta pe mulți ani în viitor copii de copiii vostri..."

Espune apoi într'o vorbire de toată frumuseța cu o elocință proprie acestui bărbat, însemnătatea, mai ales azi a bisericii și școalei la poporul românesc. Aduce meritate laude zeloșilor și harnicilor preoți Melente Pop și Nicolau Hârșan, curatorilor și întreg poporului și încheie cu cuvintele: "... Iar ceriul să-și reverse în abundență darul său împărtășitor de lumină și adevărată cultură religioasă-morală și națională peste odraslele tinere, cari să vor adăposti din generațiune în generațiune în acest edificiu cultural, care doresc, ca de vatră caldă a tuturor virtuților creștinești să servească în veci. Amin."

După ce s'a stropit tot poporul prezent cu apă sfințită, ne-am întors cu toții între sunete de clopote și cântări în biserică, unde făcându-se „Opustul“ îndatinat, ne-am grăbit

în bunătațe, întru Spiritul Sfânt, în dragoste nefărnăică, întru cuvântul adevărului" (2. Corint. 6, 5 și urm.), cari să se nizuiască numai spre cele cerești, și să-și deie toată silința să ducă și pe alții acolo.

După ce însă sfințenia vieții numai, întru atâta e rodul voinții noastre — cum știe fiecare — întru cât capătă putere ajutorul grației dumnezeiești, s-a îngrijit Dumnezeu din belșug, ca dacă vrem, să nu fim lipsiți de acest ajutor nici într'o vreme. Acesta îl câștigăm mai întâiu prin rugăciune.

(Va urma).

Paremiile lui Solomon.

Pasă cătră furnică, o leneșule! și răvnește văzând căile ei și fi decât aceia mai înțelept.

Pentru că la ea, arătură nefiind, nici pe cel ce să o îndemne având, nici sub stăpân fiind.

Până când leneșule zaci, și când din somn te vei scula?

Puțin să dormi și puțin să zezi și puțin să dormitezi și puțin îmbrătoșati cu mâinile pieptul.

După aceea vine tie ca un rău alergător sărăcia și încă lipsa ca un bun alergător.

la masa dată. În casele preotului vrednic Melinte Pop.

Am fost cu toții veseli de rezultatul zilei, și după masă ne-am întors liniștiți și mângâiați, fiecare pe la ale sale, că prin actul săvârșit s'a asigurat viitorul școalei din Oroiu săcuiesc și de câmpie pentru totdeauna.

Un participant.

Nr. 987—1908.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, conform deciziei adunării generale din Szilágyosmlyó-Simleu, dă un premiu de cor. 100. — pentru cel mai bun Abecedar pentru analfabeți.

Condițiile concursului sunt următoarele:

1. Manuscrisele se vor înainta până la 1 Aprilie 1909 comitetului central al Asociațiunii în Nagyszében-Sibiu (Str. Morii Nr. 6).

2. Manuscrisele vor fi scrise numai pe o față a hârtiei și vor fi însoțite de un plic închis cu numele autorului, iar pe plic motto din fruntea manuscrisului.

3. Manuscrisele întrate se vor censura prin secția școlară a Asociațiunii, care va recomanda comitetului central pe cel mai bun abecedar spre a-l premia și tipări în Biblioteca populară a Asociațiunii.

4. Autorul Abecedarului premiat va primi și onorarul de cor. 40. — de coală de tipar, conform deciziei comitetului central Nr. 45 din 1907. Manuscrisele nepremiate se vor înapoia autorilor.

Din sedința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 22 August 1908.

I. St. Șuluțiu, Oct. C. Tăslăuanu.
prezident. secretar.

Curs pentru cantorii nostri din arhidieceza. În sensul deciziunilor Veneratului Sinod arhidiecezan greco-catolic, dela 10—22 Maiu 1904, și 22—23 Noem. 1906, (pag. 23 IX.), fiind recercat din mai multe părți, aduc la cunoștința că cu începerea de 15 Novembre 1908, voi deschide în Balázsfalva Blaj, un curs pentru instruirea și calificarea cantorilor nostri.

În sensul deciziunilor aceluiaș Ven. Sinod, candidații au să dovedească, că au împlinit cel puțin 18 ani, că au purtare morală bună, și că știu ceti și scrie cu litere latine și știu ceti cu litere cirilice. Ca taxă de instrucțiune vor avea să plătească fiecare câte 20 cor.

Însinuările au să se facă la subscrișul până în 10 Novembre n. a. c., iar cursul se va începe în 15 a aceleiaș luni.

Cursul nu se va începe însă decât numai în cazul, că se vor însinua cel puțin 10 candidați.

Cursul se termină apoi cu capitulul lui Decembrie (6 săptămâni) când cei ce vor dovedi progres îndestulitor, în urma examenului ce-l vor face sub prezidiul unui membru capitular, vor primi și diplomă de calificare în cantul și tipicul bisericesc.

Bfalva—Blaj, 6 Octomvrie 1908.

Aron Papiu, m. p.
prof. de cant și tipic la Institutele
de învățământ gr.-cat.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Primarul comunei din Tăuni Toader Tutulea a dăruit pe seama sf. biserici de acolo o frumoasă candle în valoare de 120 cor. Dumnezeu să-i răsplătească jertfa creștinească făcută întru mărirea casei Domnului.

Din dieceza de Orade. Afăm cu bucurie, că în locul arhidiaconului Coriolan Ardelean, trecut la Beiuș, a fost numit la Carei, amicul nostru Romul Marchis, fost preot în Tămaia. Trimitem nouă arhidiacon urările noastre cele mai sincere.

Hymen. Ioan Albon, funcționar la „Bihoreana” în Orade, s'a logodit cu dș. Valeria Baba, fca preotului din Mocian. Ca rescumpărare a anunțurilor au trimis fondului orfanotrofiului din Blaj Cor. 12.

„Transsylvania.” Duminecă în 11 l. c. la 11 oare a. m. prezidentul băncii de asigurare mutuală „Transsylvania” deputatul dietal Dr. W. Bruckner, după ce constată, că adunarea generală extraordinară s'a conchemat în toată regula și în urma participării număratoase a membrilor poate aduce hotărâri valide declară adunarea de deschisă. Ca unic obiect de pertractat a fost întregirea conziliului de direcțiune, după ce I. de Preda a încercat a motiva repășirea membrilor români din conziliul de direcțiune, la care a reflectat prezidentul, la propunerea membrului Grohs s'a ales în conziliul de direcțiune cu aclamațiune domnii: Iuliu de Bărdossy, inspector școlar reg. în penziune, Nicolae Manegutiu, protopop gr. or., Alexiu Onitiu, jude de tribunal în pensiuie, și Ioan Poplecean, colonel ces. și reg. în pensiuie, iar ca membrusuplent în comitetul de supraveghere S. Schimdt, privatier.

Convocare. Prin aceasta să convoacă adunarea generală a „Fondului pentru înființarea unei școale române de fete în Cluj” care se va ține în 18 Octomvrie n. 1908 în sala școalei române gr. cat. de fete (strada Jokai Nr. 6.) la oarele 11 a. m. cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Designarea verificatorilor procesului verbal. 3. Raportul biroului despre activitatea comitetului. 4. Raportul cassarului despre starea casei și prezentarea rațiunilor pre anii espirați, dimpreună cu bugetul anului următor. 5. Alegerea unei comisiuni de trei pentru cenzurarea celor de sub pp. 3. și 4. 6. Raportul comisiunii de sub punct 5. 7. Abzicerea comitetului vechi și alegerea unui nou comitet. 8. Închiderea adunării. Cluj, la 7 Octomvrie st. n. 1908. Dr. *Elie Dăian*, m. p. președinte. Dr. *Victor Poruțiu*, m. p. cassar.

— Prin aceste se avizază învățătorii de pe teritorul Reuniunii învățătoresci din jurul Gherlei, că adunarea generală a acestora se va ține în 1 și 2 Noemvrie st. n. a. c. în parohia Chesei (Alsó Kasály), la care sunt invitați atât membrii Reuniunii, cât și toți aceia, cari se interesează de cauzele școlare și învățătoresci. Gherla, la 6 Octomvrie 1908. *Ioan Georgiu*, canonic-președinte. *Alexandru Popu*, învățător-secretar.

— Adunarea învățătorilor gr. cat. din despărțământul „Ludoș” aparținător Reuniunii Arhidiecezane s'a va ține la 31 Oct. a. c. st. n. în școala gr. cat. din Sănger, la care sunt rugați a lua parte toți învățătorii și directorii școl. din acest despărțământ, precum și toți binevoitorii școalei noastre românești. M-Ludoș, la 11 Octomvrie 1908. *Vasilie Moruriu*, prez.

Constituire. Societatea bisericească-literară „Alexi Șineai” a teologilor români gr.-cat. din Gherla s'a constituit în 1 Oct. a. c. în chipul următor: conducător: Dr. Vasile Moldovan prof. de teol. președinte: Patriciu Trușășiu a. IV. v. președinte: Virgiliu Șurani a. IV. controlor: Paul Fetti a. IV. secretar: Emilian Patachi a. III. bibliotecari: Vasile Lazar a. III. și Ioan Varna a. III. cassar: Liviu Greab a. III. notar: Ioan Chereșteșiu a. II. archivar: Atanasie Georgiu a. II. membrii în comisia literară: Vasile Buda a. IV. Ioan Chișiu a. IV. Nicolau Juhász a. IV. Petru Viman a. IV. Victor Zimveliu a. II. Nicolau Oprea a. III. Vasile Caba a. I. Aurel Șorobetea a. I. Ioan Pertingel a. III.

Expoziție de poame. În scopul de a înainta pomăritul și viieritul, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului” va aranja din 18 — 25 crt., în comuna Avrig, o expoziție de poame, struguri și derivatele lor, având a se împărți de astădată premii de stat în sumă de 200 cor., dăruite Reuniunii de Înaltul minister, cum și diplome de recunoștință. Expoziția va cuprinde poame și struguri de tot felul în stare naturală, de asemenea derivatele lor, anume poame uscate și ferte, licitar, compot, dulceață, must, vin, rachiu, oțet, oleiu, etc., cum și unelte, întocmiri și modele din ramurile atinse.

Adunarea generală a ligei nemțești contra duelului convocată pe 11 Oct. în urma ferilor dela Universitate, se va ține în prima jumătate a lunei Noemvrie. — Locul de întrunire rămâne Leipzig.

Convenire colegială de 10 ani. Din incredințarea mai multor colegi — rog pe absolvenții pedagogici din anul 1897/8 — ai preparandiei din Blaj, ca cu ocaziunea adunării generale a „Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr. cat.” în 5 Noemvrie a. c. la 3 oare p. m. să se aple la Institutul preparandial de acolo. Programă serbărilor se va alcătui atunci. La revedere frățescă! Ar. Polyán, 12 Octomvrie 1908. *Mihail I. Găzdac*, învățător.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea jubileului meu de 40 ani de dăscălie românească ținut la 20 Septemvrie c. și aranjat de inteligența noastră din Reghinul-săsăsc și jur, pe cum și de cătră scumpii mei colegi și învățători din tract, pe lângă gratulările oficioase mai primind și o mulțime de epistole și telegrame felicitătoare private dela multii mei foști discipuli, amici și cunoscuți și neputându-le mulțumi în special, îi rog frumos se primească pe aceasta cale șincerele mele mulțumiri și asigurările distinsei mele stime și recunoștință. Reghinul-săsăsc, la 4 Octomvrie 1908. *Georgiu Maior*, învățător-diriginte.

„Munca.” Sub acest titlu apare la Sasbeș o revistă pentru meserii industrie, comerț și economie. Abonamentul pe an 6 cor. Redactor responsabil Ioan Stanca.

A apărut fascicoul I. din **Cronici politice de Aurel Ciato**, Prețul unui fasc. 30 fl. pentru România. 60 bani.

Prăvălie Românească în Dsânmărtin. În timpul de față, când așa de mult se accentuează solidaritatea noastră pe toate terenele, credem, că nu mai e lipsă să atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra prăvăliei de manufactură a fraților Anca, deschisă acum de curând în Dsânmărtin. Informații mai detaiate de concursul de pe pag. 8.

Falsificările în timpul nostru sunt la ordinea zilei. În orașe s'a falsifică nutremântul în sate s'a vând produse false de ale industriei. Decând e cunoscut săpunul „Schicht”, ca cel mai bun s'au produs diferite imitațiuni de ale acestuia. Cumpărătorul să fie cu băgare de seamă când cumpără acest săpun să se uite la marca de scutire, care e un cerb sărind și să fie atent la numele imprimat „Schicht.”

Fabricarea cărămizilor a ajuns și în țara noastră la deplină înflorire, și în rândul prim trebură să amintim puternicul stabiliment Bohn, care s'a ridicat, prin priceperea și hărnicia proprietarilor, la mare renume. Firma își mărește activitatea prin stabilimentul, ce-l fondează acum în Békéscsaba.

Necrolog. † *Petru Iancu*, preot gr. cat. în Bobâlna, a repausat în 11 Oct. n. 1908.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

A. P. Redacția Calendarului mulțumește pentru informațiile trimise, dar anul acesta nu le va folosi. Eu mulțumesc pentru șirele de salutar, ce mi-ai adresat.

I. M. Nu publicăm bibliografii, de cât de cărți, ce ni-se trimit.

V. P. Destul a fost. Satisfacțiunea noastră a fost mare, când am văzut ziare de dincolo scandalizându-se de răutatea celor dela noi.

Dr. I. F. Nenădicându-mi adresa ce ai, sum nevoit să-ți răspund aci: adresează-te cu o rugare cătră forurile superioare.

Multura. Am fost foarte plăcut atins de șirele prictințești, ce mi s-au adresat, din prilejul re-intoarcerii acasă, mulțumesc din inimă tuturor.

Un candidat de avocat român se caută. A se adresa la Redacția „Unirii”.

(43) 1-3

30,000 Cor.

Garanță de curățenie.

In culină și în casă

să pot curăți și spăla toate cu

săpunul **HIRSCH** alui **SCHICHT**.

El este rezultatul unui studiu serios de ani de zile. Poșede o extraordinară putere de curățire — și nu conține nici un fel de element ce ar ataca obiectul ce, să spală. Drept aceea s'a poate folosi ori și unde și chiar și acolo unde săpunul comun nu s'a poate folosi și unde trebuie o deosebită grijă.

(21) 5-8

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

38

Capitulul XXXI.

O idee nebună.

Poppăa Sabina și-a ajuns scopul; ea „Augusta” și-a ținut ea intrarea în palat, umerii cei frumoși erau coperiți cu purpură și întreagă Roma zăcea la picioarele ei. Împăratul eră amețit de frumuseța ei, mai mult ca totdeauna.

Prietinii Octaviei amuțiră dinaintea privirii sălbătice ale acestei tigroaice; prin pâne și jocuri ea știu înșelă pe popor, încât acesta îi ridică coloane și monumente și așeză cununilo sale cele mai frumoase pe statuele ei de aur.

Senatorii tremurau dinaintea ei, decând Pătus Thrax și Barea Soranus, curajoșii apărători ai Octaviei, au fost eschiși din colegiul cel sfânt, pentru tradare de maiestate, și numai cu mare năcaz au scăpat de o moarte rușinoasă.

Tigellinus eră mai puternic ca mai înainte; el eră favoritul lui Nero și Poppăa; un palat pompos, încunjurat de niște grădini încântătoare, au fost răsplata pentru ajutorul său la omorul Octaviei.

Din cauza sănătății sale zdruncinate, Seneca, după cum spunea el, s'a retras din activitatea publică și a pierdut ori ce influință asupra Cezarului; aievea însă el a fost delătnat de cătră Poppăa, carea nu putea se suferi pe bărbatul cel sever cu „fața dascălească.” Prin aceasta și prin moartea cinstitului Afranius Burrus încetă întreagă influința bună și nobilă, pe carea acești doi bărbați s-au silit s-o eserceize; de aci înainte. Nero pierdă orice razăm moral și decăză tot mai mult.

Eră în vara anului 64.

Din stradete înguste, prăvoase și fierbinți Curtea s'a refugiat la Antium, unde Tigellinus puse să se edifice o casă pompoasă pentru împărat.

Aceea a costat suma bagatelă de douăsprezece sute de milioane!

Nero se prefăcū mănios, când Tigellinus îi prezentă socoteala.

„Diyule imperator,” replică Agrigentinelul cel astut, „mi-e rușine aproape, să-ți ofer această casă, cât o coajă de nucă. Nici un palat pe pământ nu e vrednic de tine, diyule! Poruncește-mi, și eu îți zidesc un palat, carele singur e vrednic de tine: cu ziduri de aur, poduri de argint, cu pereți de rubin, acoperiș de smaragd, uși de succin și coloane de mărgăritar! Ți-o spun, diyule, tu nu vei învrednici casa aceasta nici cu o privire.”

„Ba nu,” întâmpină Nero, „vreau să văd baremi coliba ta sărăcăcioasă, carea mă costă suma bagatelă de douăsprezece sute de milioane. Dacă-mi convine, atunci rămânem peste vară în Antium, dacă nu, atunci

merg la Bajă — și pe tine voui lăsa să te restignească!” Aci Cezarul răsă; el cunoștea gustul favoritului său.

„Tremur dinaintea severității tale,” zise Tigellinus surizând.

Astfel ei călătoriră la Antium și Cezarul rămase încântat de palatul miraculos, carele intrună în sine tot ce gustul cel mai rafinat a creat vre-odată. O adevărată viață de Sybariți fū dusă în această vilă, și Cezarul cu dulcea sa Poppăa inotau într-o mare de deliciu.

Nero admiră mereu împărțirea cu gust a acestui palat de iele, obiectele de artă grecești și această eleganță a formelor, această armonie a colorilor. El trăia, cum spunea însusi, într-o beție continuă a simțământului frumuseței și se temeă, să se rein-toarcă în stradetele urâte, strâmbe și gâmpoase ale Romei.

„Cât de fără gust, cât de sărăcăcioase sunt aceste palate uriașe din Roma, cari amenință să mă cutropească! Cât de neregulată și murdară este această Romă mizerabilă!”

„Ești de compătimit,” zise Poppăa. „Nu pricep mult din artă — nu prea mult,” se îndreptă ea, „însă pot pricepe, cât de mult trebuie să te jicnească pe tine, artist din naștere, vederea zilnică a acestui chip murdar!”

„Se vede, că tu mă înțelegi, dulce Poppăa,” zise Nero și o strânse în brațe. „Da, câteodată visez despre un palat, carele se întreacă în splendoare pe toate edificiile, ce le-a creat lumea până aci.”

„Și ce te împedecă, să-l construiești! Nu ești tu domnul lumii, diyul imperator?”

„Îmi lipsește spațul, unde ași putea se așez acest edificiu colosal. El ar trebui să se înalțe, liber și ușor, mai sus decât colinele Romei eterne, un oraș din aur și marmură —”

„Ah, dulcele meu Nero, ce artist divin ești tu! Poruncește, și palatul miraculos se va zidi!”

„Dar unde este loc în acest oraș imbulzit?”

„Loc? Nu ești tu Cezarul, zeul acestui oraș? Prefă-l în ruine, și din cenușa lui ridică un oraș nou. Voința Cezarului este legea supremă în lume! Poruncește, și o mare de flăcări se nimicească acest oraș vechiu și urt, carele a putut se indestulească pe un August, cu carele fusă diyul Nero nici odată nu poate fi mulțămît.”

Nero ședeă tăcut; în creeri săi se născū o idee așa de grozavă și înspăimântătoare, încât nu cuteză încă s-o spună cuiva.

Fără de-a se mișcă, el zise cu buzele uscate: „Aduceți-mi pergamentul Iliadei și tu, Sophonius, citește-mi versurile frumoase ale lui Homer.”

„Ce poruncești, diyule, ca se citească din ele?” întrebă Agrigentinelul.

„Căderea Troiei, pasagiul despre arderea cetății regești.”

Nero ascultă reținându-și resuflarea; nările i-se umflară și o trăsură lacomă se așeză în jurul gurei sale; cu trăsuri agitate suflă el aerul prin nările lărgite, iar obrazii săi de comun palizi ardeau ca în friguri.

„Cât de fericit,” strigă el, după ce sfârși Tigellinus, „cât de fericit a trebuit se fie Priamus, carele a putut vedeă cu ochii săi nimicirea imperiului și reședinței sale!”

Uluită de această vorbire și pentru a ținea pe Cezar în voce bună, Poppăa îi întinse buzele și șopti: „Ce te oprește, se fi un al doilea Priamus!”

„Nimic, scumpă Sabină, nimic! Și poate că voui fi! Toată cinstea acestor versuri: fuse la auzirea lor nu-ți poți închipui cum se cade întâmplarea grozavă pe carea o cântă poetul grec. Eu ași vrea se am o idee mai chiară despre căderea Troiei; cum ași putea face aceasta mai bine, decât dacă ași lăsa ca aceasta Romă urtă se fie mistuită de flăcări?”

„Curăjoasă idee,” zise Tigellinus. Inșă totodată el se cutrămură la aceste cuvinte; pentru el eră ceva prea nou, de neînțales ceea ce a spus împăratul.

Poppăa însă se acătă cu adevărat deliciu de ideea aceasta nebună. „Tu totdeauna ești diyul meu Nero, mare, energic, cu idei, cari cuprind lumea și se ridică la nori. Cât de mult te iubesc din cauza aceasta, diyule! Ca inspirată căzū ea la picioarele lui și-și ridică mâinile spre dânsul, ca și cătră un Dumnezeu.

Nero, infocat, o cuprinse în brațe și zise: „Din cetatea fumegândă se va ridică una noauă și aceea se va numi cea de aur” —

„Da, cea de aur,” șopti Poppăa, „însă trebuie se poarte alt nume. Să se numească — Neropolis, ba nu, mai bine: Neronia!”

„Neronia! Neronia!” strigă Cezarul măgulit. „Numele meu va fi eternizat în cetatea aceasta! Neronia — acest nume e bun! Și are un sunet cu mult mai plin, cu mult mai puternic de cât numele scurt de Roma! Neronia..... Neronia!”

Era beat de fericire la sunetul numelui său, și-și făcea deja planul, cum aveă se nimicească cetatea.

„Va fi o scenă măreață,” zise el, „o scenă, cum n-a mai văzut lumea. Poate că mă inspiră rivna de a efeptui un lucru nou, o tragedie, carea va fi admirată de lumea întreagă. Tigellinus, pe tine te încredințez, se aduci în îndeplinire această scenă, nemai-văzută. Tu-mi cunoști gândurile: dă-le viață, prefă-le în realitate lasă-le se erumpă în flăcări!.....”

Deja în ziua următoare Tigellinus călători la Roma, spre a îndeplini poruncile stăpânului său.

Capitulul XXXII.

Apa grației.

„Ție nă-ți place pe țărnișii verzi a Rinului,” zise într-o zi Vindex cătră Plautus, care priveă visător în valurile verzii. „Nu bucuroș mă despart de tine, dar nu vreau se te rețin. Mergi, amice, și respiră aer roman, acela te va vindeca. Dar nu uită, că tiranul are mii de ochi, pentru a-și păzi cetatea! Ești ciudat, Plautus, așa de cu totul altcum, ca mai înainte; un visător, precum tu n-ai fost de altcum nici când. Dacă ași ști baremi, ce te atrage atât de puternic la Roma —?”

„Ai uitat, că mi-a scris Calpurnius, că mamă-mea zace bolnavă de friguri?”

„Da, însă el a scris, că boala nu e periculoasă. Uite, te-am prins,” surise tribunul cel mândru. „Tu roșești ca un copil. Așadar mai este încă ceva, ce te atrage la Tibru —”

„Se stau aci în neactivitate?” întrebă Plautus în perplexitate crescândă.

„Ba nu, asta se n-o faci, Plautus. Dar se fi sincer. Uite, eu am observat de mult: săgeata lui Amor te-a nimerit. Ceasuri întregi privești la apă și și mai îndelungat te uiți la lună. Așadar nu trebuie se negi: te-am găcit.” El își încolăci brațul pe după gâtul prietenului și zise: „Nu ai încredere în mine, Plautus?”

„Nu numai amorul mă atrage spre Roma,” zise acesta, „ci mai este încă ceva, un lucru cu mult mai mare! Dar nu te supăra, dacă nu-ți spun, ce mă chinuște. Desigur că ori și cine are se supoarte în inima sa lupte, cari turbură oglinda sufletului. După ce voi fi în chiar cu mine, și după ce ne vom revedea, atunci îți voi descoperi totul. Acum încă nu pot se vorbesc. Nu te supăra, amice, dacă tac. Nu ți-ai putea spune decât lucruri nedefinite, cari ar putea se te intimidă și înspăimânta. Așadar lasă-mă se plec! Când vei bate, ca învingător, la porțile Romei eterne, Plautus va fi acolo, ca se te salute. Iar dacă legiunile te vor proclama de împărat, atunci și eu voi striga cu bucurie: „Salute lui Iulius. Vindex, imperatorul!” Și voi fi cel mai credincios servitor al tău.”

Vindex surise și-și îmbrățișă amicul. „Mergi, scumpul meu, și zii te aibă în grija lor! Dar păzește-te de împăratul, păzește-te! Salută pe prietenii noștri. Despărțirea noastră nu va ținea mult. Tu știi, că ce planuri mai avem. Dacă succede — și *trebuc* se succedă — atunci aduc libertatea pentru Roma eternă. Rămas bun, rămas bun!”

Astfel se despărțiră și Plautus plecă cu inima plină de bucurie. În sufletul său ardea un dor ferbinte după adevăr, care luminează înaintea sa, ca un soare strălucitor. „La Roma! La Roma!” era unicul strigăt al sufletului său. „La Roma, unde curg cele mai adânci și mai sfinte izvoare ale misterului dumnezeesc! La Roma, unde apele sfinte ale grației bulbucă în mijlocul unui deșert părăsit! La Roma, unde pe inima mea o așteaptă recreare, unde să revarsă torenți de grație, cari ne înviează, cari ne fac fericiți. O, miel dumnezeesc, condu-mă la pârăiele cele luminătoare, ca se mă scald în răsăritele, ca ele se treacă pe de-asupra capului meu și se mă trezască la o viață nouă, ca se mă introducă în comunitatea cea sfântă, ca se fiu și în spirit și în adevăr unit cu aceia, pe cari îi iubesc!”

Deghizat ca negustor roman, el găsi trepede drumul spre Roma. Într-o zi ferbinte de vară sosi el acolo, în jumătatea a doua a lunii Iuliu. Cetatea era ca moartă. Împăratul se află în Antium, și toată lumea nobilă se refugiase la țărmul răcoros al mării sau în munți Albani. Cu toate acestea Plautus nu îndrăzni se cerceteze palatul mamei sale, pentru că acela, fără îndoială, și în absența împăratului era încunjurat de zbirii lui. Astfel el se hotărî, se caute mai tîntă refugiu la senatorul Pudens și să se informeze despre cele ce se petrec în cetate; acolo speră se

afla mai curând știri despre mamăsa și Lydia, ori se întâlnească chiar pe marele apostol însuși, cătră care el era atras cu putere suprapământeană.

Eră cătră seară, când el trecea prin strade. —

După apunerea soarelui, Roma se deșteptă din letargia, în carea se afla preste zi, din cauza căldurei celei mari. Birturile se umplură cu konzumenți, șesurile întinse de pe Campus Martius se acoperiră cu oameni inferbintați, cari se tăvăliră pe iarba de jumătate friptă de arșița soarelui, pentru a-și răcori corpurile asudate în aerul rece al nopții și a-și uda gâtleurile uscate cu apa din fântăunile publice.

Treptele edificiilor publice, tablele de marmoră dinaintea templului lui Saturnus, gangul de coloane alui Agrippa, treptele de marmoră cari conduceau sus la Capitol, ori ce loc liber pentru odihnă se acoperi cu oameni, cari se refugiară dinaintea căldurei dogoritoare din locuințele cele înguste, pentru a căuta aci odihnă și răcoare.

În apa puțină a Tibrului se aruncară mii de oameni, pentru a-și răcori corpurile asudate. Dela podul Alic până jos la locul de descărcare al corabiilor, la Mons Aventinus, era o imbulzală de oameni atât de mare, încât matrozii abia-și puteau duce marfa la țărm.

Palatele, templurile și grădinile zăceau în liniște solemnă; jos în stradele luminate era zgomot mare.

În mijlocul mării de case se întindea *Circus maximus*, în jurul căruia erau imbulzite nenumărate colibe de scânduri. Negustorii evrei și siriani își ofereau aci marfa spre vânzare, aci se aflau mari magazine de oleu, iar mai departe, cătră Tibru, se ridicau magazine uriașe, pline cu bucate până la coperiș.

Întreg șesul dintre Palatin, Aventin și Mons Călius era acoperit cu șiruri lungi de case scunde, imbulzite una într-alta și construite numai din lemn. În aceste strade înguste aerul era greu și ferbinte ca plumbul.

Din închisorile subterane ale marelui circ se auzia urletul nădușit al fiarelor încuiate.

Plautus ascultă cu groază la urletul înfiorător ce se ridică din adâncimea cercului. El ajunsese la Vicus Patricius, lângă care se află palatul senatorului Pudens. Nobilul senator însă era la țară, cu familia întreagă,

în locul său îl primi un moșneag frumos, cu părul alb și cu privirea unui profet. Cu toată bătrânețea lui Inse, pașul fi era elastic și ochiul focos, ca la un june.

(Va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească

„Mugurul” însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 6-52

AVIZ!

Aduc la cunoștință onoratului public din loc și jur, că am preluat magazinul de lemne al Dlui *Ștefan Oltean* fundat la anul 1891.

Magazinul, care stă și mai departe sub conducerea Dlui *Ștefan Oltean*, l-am asortat din nou cu tot felul de lemne pentru edificare, pe cum: **grinzi, caferi, lețe, scânduri, țigla, cărămizi, var,** etc. pe cum și **lemne de foc de stejer amestecate cu carpin un vagon la gară cu 59 fl. 10 cr.**

cu prețurile celea mai moderate.

Aducând acestea la cunoștința onoratului public rog și binevoitorul sprijin.

Blaj, Septemvri 1908.

(41) 2-4

Cu toată stima:

Dionisiu Trifan.

să se adreseze,
cine dorește a cumpăra

Pomi Boditori Altoiți,
de calitate I. arbori de promenadă, tufe de ornament,
acății, gledicii, coniferi ș. a. pe cum și

VIȚĂ DE VIE ALTOITĂ,
viță de vie europeană și americană cu și
fără rădăcină.

Cataloage trimite gratuit și franco.

FISCHER & COMP
Pomi Viticultură

(36) 5-12

„Familia Română.“ Revistă ilustrată apare în fiecare săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv, (sfaturi, Curierul Moei, Găcituri).

Abonații noi pot primi toate numerele dela început. Abonamentul e de 10 coroane pe un an.

Adresa: Budapesta V. Strada Csáky 23. (90) 8-52

Avem onoarea a aduce la cunoștința P. T. Public, că am deschis în *Diciosân-mărtin (Dicsőszentmárton)* o

Prăvălie de manufactură

cu felurite articole în această bransă.

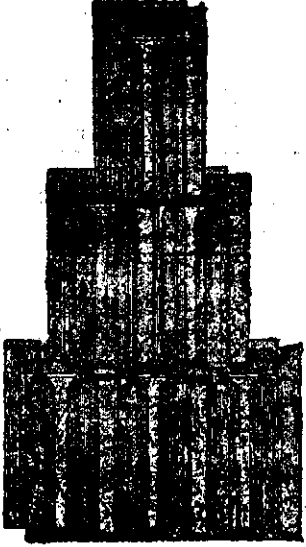
Bazați pe experiența noastră, câștigată în decurs de mai mulți ani în diferite orașe din țară și străinătate, precum și pe relațiunile, ce le avem cu cele mai renumite case de comerț și fabrici, atât din patrie cât și din străinătate, vă facem cunoscut, că ne aflăm în plăcută poziție de a pune la dispoziția Onoratului Public cele mai fine și solide mărfuri cu prețurile cele mai moderate posibile.

Vă rugăm deci a-ne onora cu încrederea Domniei-Voastră și a-ne da binevoitorul Domniei-Voastră sprijin, asigurându-Vă din parte-ne de un serviciu prompt și conștiencios.

Cu deosebită stimă

Iulius & S. Anca.

(44) 1-3

M. BOHN și SOTII

NAGYKIKINDA și ZSOMBOLYA.

Cel mai bun stabiliment de acest soi în întreaga Austro-Ungaria.

Fabricile de cărămidă ale lui Bohn

în **CHICHINDA-MARE** și **ZSOMBOLYA**.

Fondată în 1864. — Referințele cele mai de frunte.

== Productul anual 50 milioane ==

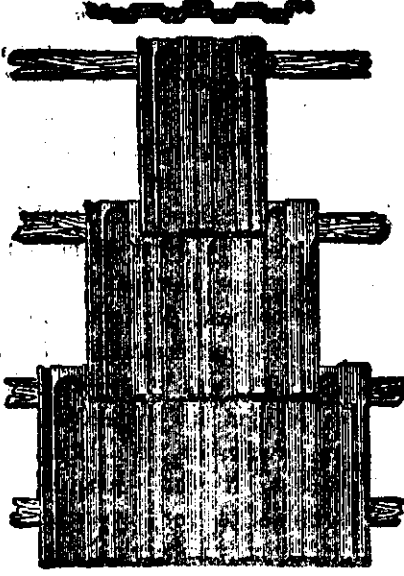
țigle de siguranță din fabrica lui Bohn.

OXID DE FIER roșie naturală sau cătrănit.

== PRODUCE: Țigle licențiate de coperiș. ==

== Coperișul cel mai ieftin și mai frumos. ==

Preț-curant și mostre trimitem, la cerere, gratis și franco.

Product din Chichinda-mare
Țigle licențiate de siguranță fabrica Bohn, Nr. 272.

Product din Szombolya.
Țiglă de coperiș, licențiată Nr. 253.

(26) 9-10

Viță altuită!

Viță altuită!

Viță altuită!

(42) 2-5

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de viță cl. I-mă, altuiți în viță americană („*Riparia Portalis*“) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin alb:

Rizling italian	(Olasz Rizling)	1000 bucăți = 200 coroane.
Mustoși	(Mustos fehér)	" " = 200 "
Goarneși, Iordovană	(Iárdovány)	" " = 220 "
Galbini	(Mézes fehér)	" " = 200 "
Fetești	(Erd Leányka)	" " = 220 "
Mestecați	(Vegyes borfaj)	" " = 200 "
Rulendi	(Ruländer)	" " = 200 "
Șmighiră	(Som, Furmint)	" " = 200 "
Ezerjó		" " = 200 "
Bacator		" " = 200 "
Silvan verde	(Zöld Szilvány)	" " = 200 "
Chasselas Napoleon		" " = 200 "
Muscat Lunel		" " = 220 "
Muscat Croquant		" " = 240 "
Slancamenca	(roșie)	" " = 240 "

Altoi clasa II-a. —

Soiuri pentru vin roșu:

Burgundi, mare	(Nagy Burgundi)	1000 bucăți = 200 coroane.
Lugojană, neagră	(Nemes Kadarka)	" " = 200 "
Carbenet	(Carbenet franc)	" " = 200 "
Merlot		" " = 200 "

Soiuri de desert (de masă) csemege:

Chasselas blanc croquant (alb)		100 bucăți = 22 coroane.
Chasselas rouge croquant (roșu)		" " = 22 "
Muscat Alexander (alb)		" " = 22 "
Muscat Passatutti (alb)		" " = 24 "
Muscat Ottonel (alb)		" " = 28 "
Muscat Hamburg (negru)		" " = 30 "
Kosuth Lajos (alb)		" " = 30 "
Suvenir de mileniu (alb)		" " = 40 "
Oriașul de Genua (Genuai oriás) (alb)		" " = 40 "
Csaba gyöngye (alb)		1 " = 1 "
		1000 " = 80 "

circa: 800,000 buc. loze

Viță americană (sălbatică):

circa: 800,000 buc. loze

Riparia portalis clasa I-mă dela 6 cm. în sus groasă 45 cm. lungă	1000 bucăți = 17 coroane.
Riparia portalis clasa I-mă dela 6 cm. în sus groasă 120 cm. lungă (din care se pot face 3 bucăți) (altoi)	" " = 50 "
" " cu rădăcină	" " = 40 "
Viță nobilă (europeană) dela 6 mm. groasă 45-50 cm. lungă (mai multe soiuri)	" " dela 8 " în sus.

Accia cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați ași face comanda cel mult până în 10 Noembrie 1908 și totodată a-mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noembrie prețul viței sălbatice se va urca (ridica). La comandă rog, a-se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea să va face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile să i-au în considerare dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire. La comanda mai mari vând și pe schimb pe lângă caventi buni, termenul solvirii 1 Octomorie n. 1909.

Sâncel—Szancsal, v. p. Balázsfalva.

Ioan Bărbat,

inv. și vânzător de altoi.